

Faciliteren, de smeeroilie bij de start van de sportklassen op het CLV

Ontwikkelingen vragen om investeringen. In dit artikel beschrijf ik op welke wijze en op welk moment het faciliteren van onderwijsontwikkeling heeft bijgedragen aan het succes van sportklassen, LO2 en BSM op het Christelijk Lyceum Veenendaal (CLV). Het artikel is geen verhaal van wetenschappelijke waarheden maar is er één in de categorie 'good practice'.

Door: Cees Gouw

Beginsituatie

Het Christelijk Lyceum Veenendaal is een mavo, havo, atheneum/gymnasium-school van meer dan 2000 leerlingen in Veenendaal in de provincie Utrecht. Het imago van de school tot 2006: Christelijk, degelijk en grijs. De sectie bewegingsonderwijs (BO) bestaat in die tijd uit zeven docenten die de lessen, klassiek en met een accent op samenwerken, verzorgt in vier eigen gymzalen en een goede buitenaccommodatie. Ook is er een uitgebreid en goed lopend sportoriëntatieprogramma voor de eindexamenklassen. Daarnaast wordt weleens een extra sportmoment of toernooi georganiseerd. De sectie is in 2006 net opgekrabbeld uit een crisis, waarbij een ieder onomwonden elkaar de waarheid heeft gezegd en wil graag verder. Het vak BO heeft geen bijzondere positie in de school.

Vaak moet er iets **gebeuren**, voordat er iets **gebeurt** (J. Cruijff)

Het besef dat er iets moet veranderen ontstaat in 2005 als, tegen alle verwachtingen in, de instroom van leerlingen stagneert. Het degelijke, maar grijze imago, blijkt nieuwe brugklassers minder aan te spreken dan gedacht. De schok is groot, er moet iets veranderen. In het examenjaar 2006 zijn de examenresultaten voor alle drie de afdelingen onder het landelijke gemiddelde terechtgekomen en ontvangt de havo-afdeling van de inspectie code rood. De nieuwe rector formeert een

innovatiegroep met als opdracht het onderwijskundig profiel onder de loep te nemen. Uitgangspunt wordt het rapport 'Onderzoek naar de mogelijkheden voor een breder keuze aanbod' van de sectie BO. Sport, cultuur, techniek, tweetalig onderwijs, alles passeert de revue. Na een jaar brainstormen, overleggen en plannen maken wordt in 2009 gestart met de invoering van de talentrichting Sport. Een jaar later volgt de talentrichting Kunst en Cultuur. Toch gaat het allemaal minder gemakkelijk dan het hier staat en blijken kansen voor de één soms bedreigingen voor een ander te zijn.

Een moeizame start

De sectie BO heeft een helder beeld over sportklassen. Na uitgebreid onderzoek waar- onder bezoeken aan andere scholen, beseffen we allemaal dat dit het moment is om het vak op de CLV-kaart te zetten. De sectie maakt zich hard voor sportklassen in alle leerjaren en afdelingen van de onderbouw, kiest ervoor de sportklaslessen op te nemen in het lesrooster, kiest niet voor instroombeperkende maatregelen en wil aansluitend invoering van LO2 en BSM. Een groot pakket aan eisen. De directie is voorzichtig. Weliswaar is een breder keuzeaanbod in klas 1 van grote psychologische waarde en krijgt de school daardoor meer kleur. Maar er zijn meerdere belangen en vakken. De eerste twee jaar maakt de directie de keus de talentrichtingen naast de lessentabel te houden om te kijken of het aanslaat. Een project dus. Mislukt het dan is er een weg terug zonder teveel schade voor de organisatie. Sectie en directie zijn het in deze fase niet altijd met elkaar eens. Uiteindelijk is er het vertrouwen. De directie kiest voor de doorlopende leerlijn bij het ontwikkelen van een talentrichting en wil de ontwikkeling van de sportklassen, LO2 en BSM havo voor meerdere jaren faciliteren. De sectie verzorgt voorlichtingen voor basisscholen, zet in op sport en leren, kiest voor ouderparticipatie bij sportactiviteiten en wil door de sportklassen verenigen en gemeente verbinden met het CLV. Een programma met ambitie.

Het ontwikkelen van de talentrichting sport, van ambtenaar naar ondernemer

Dat het ontwikkelen van een programma voor sportklassen inzet, tijd en geld vraagt is niet nieuw. In het strategisch beleidsplan 2007-2011 van het CLV staat dat 1% van de

personele lumpsum besteed kan worden aan innovatie. Gelukkig was er in 2006/2007 nog geen crisis. Dus valt er over budgetten, ontwikkeltijd en na/bijtscholing nog te onderhandelen. Op basis van deze 1%-regeling kan er voor onderwijsontwikkeling overlegtijd worden vrijgemaakt en over geld valt te praten. Later zijn de kwaliteitsmiddelen ingezet, die elke school ontvangt. Behalve de urgentie van binnenuit is er ook de opening naar buiten de school. Sporten is in. In de media is er veel aandacht voor prestatie en talent en voor sport en gezondheid. Ook heeft Veenendaal een bloeiend (sport)verenigingsleven. Omdat in Veenendaal zelf en de naaste omgeving er geen school met sportklassen is, is dit een buitenkans om met een goed programma en gerichte marketing aansluiting te vinden bij media, gemeente en verenigingen. Bij het ontwikkelen van zo'n totaalprogramma komt veel kijken en komen vragen naar voren als: Hoeveel ontwikkeltijd is de komende jaren nodig? Hoeveel geld is nodig voor extra materialen voor de sportklassen maar ook voor LO2 en BSM? Welke extra bijdrage vragen wij aan ouders? Met welke verenigingen willen we samenwerken? Bij gesprekken binnen de sectie over deze vragen gaan we niet uit van wat we kunnen krijgen, maar van wat we nodig hebben. We wachten niet op instructies en voorstellen maar nemen zelf initiatief. Als ondernemers voor ons eigen vak denken we niet klein maar groot, we investeren veel van onze eigen tijd en energie maar willen er ook veel voor terugkrijgen.

Faciliteiten

Het opzetten van sportklassen, LO2 en BSM vraagt veel. Een overzicht van faciliteiten:

1 Geld

De sectie vraagt en krijgt een startbudget van € 25000. Dit bedrag is een depot van waaruit materialen en extra accommodaties kunnen worden gekocht of gehuurd. Dit bedrag wordt aangevuld met een deel van de ouderbijdrage dat we jaarlijks gebruiken als afschrijving.

Hierdoor is na acht jaar het gehele budget weer beschikbaar voor vervanging en nieuwe materialen.

2 Ouderbijdrage

Aan ouders wordt een eigen bijdrage gevraagd van € 125. Inmiddels is dit € 150. Het grootste deel deze eigen bijdrage gaat naar kleding voor leerlingen, excursies en het sportklaskamp. Inmiddels is het totale te beheren budget sportklas, LO2 en BSM opgelopen tot meer dan € 70.000.

3 Tijd

Voor het ontwikkelen van het sportklasprogramma en de programma's van LO2 en BSM wordt per jaar via het taakbeleid 150-200 TBU vrijgemaakt. De sectie zet deze TBU's in voor voorbereiding en extra docenten op de sportklassen.

4 Overleggen

Er is tijd voor extra sectieoverleg. De eerste jaren krijgt de sectie drie extra sectiemiddagen om het programma van de sportklassen met elkaar door te spreken en voor te bereiden. >>

Contact:

c.gouw@clv.nl

5 Netwerken

De directie vindt deelname aan de LO2- en BSM-netwerken van groot belang en faciliteert de bekostiging.

6 Stagiaires Calo

Vierdejaars stagiaires assisteren bij de lessen aan de sportklassen en helpen de sectie door afstudeeropdrachten te koppelen aan deze ontwikkeling, aan de benodigde theoretische fundering en voorbereiding van programma's. Inmiddels is er een zestal scripties geschreven over sportklassen, LO2 en BSM op het CLV.

Faciliteren is één kant, samenwerken en investeren in elkaar de andere kant

Terugkijkend op het proces is de basis voor het succes van de talentrichting Sport op het CLV de samenwerking tussen de schoolleiding en de sectie, de samenwerking binnen de sectie en enthousiasme en doorzettingsvermogen. Nadat de noodzaak van een verandering op directieniveau is vastgesteld en de sectie de ruimte krijgt om aan de gang te gaan, beseffen we dat de keus is aan de sectie: gaan we er met zijn allen voor of niet? Omdat we er met zijn allen voor gaan, gaat er geen energie zitten in het meenemen van sectieleden en kunnen alle faciliteiten (tijd, energie en geld) worden ingezet voor het optimaliseren van het programma van de sportklassen, LO2 en

Cursus	lj 1	lj 2	lj 3	LO2 lj 3	LO2 lj 4	BSM lj 4	BSM lj 5	Totaal aantal leerlingen	Totaal uren sport, LO2 en BSM
2009-2010	74							74	4
2010-2011	128	70						198	14
2011-2012	140	130	23	32				325	24
2012-2013	184	173	38	35	27	23		480	34

Tabel 1: Aantal leerlingen talentrichting sport, LO2 en BSM

BSM. Doordat de vaksectie in zijn geheel eigenaar en drager is van deze ontwikkeling, het proces en het succes is er sprake van een duurzame ontwikkeling. Het succes geeft ons steeds weer energie om door te gaan.

En verder

Sinds de start van de talentrichtingen is er veel veranderd op het CLV. De school heeft een andere uitstraling. Van degelijk en grijs naar degelijk en meerdere tinten grijs. De school heeft zoveel nieuwe aanmeldingen dat er inmiddels gesproken wordt over een instroomgrens. De sectie BO heeft de interne Plataanprijs (een prijs voor een geslaagde onderwijsontwikkeling) ontvangen en is van een sectie zonder gezicht geworden tot één van de dragers van de verandering en het gezicht van de school. Als sectie zijn we sterker geworden en als school beter. Sport op het CLV is niet meer weg te denken. Basisschoolleerlingen kiezen voor sport op het CLV niet alleen omdat ze meer sporten leuk vinden. Zij willen ook deel uit maken van de sportklassen om beter te leren sporten, beter te leren presteren en beter te leren samenwerken. En de sectie BO is trots en wil haar ervaringen graag delen met iedereen die er iets mee denkt te kunnen of te willen doen.

Cees Gouw is docent bewegingsonderwijs op het Christelijk Lyceum in Veenendaal. ◀

FOTO: RUUD VAN DER HOEF

Aandacht